

Ibiliz ikasten al da oinez?

- Sekuentzia didaktikoan, Mikel Laboaren "*Gogo eta gorputzaren zilbor-hesteak*" kanta aitzakia hartuta, guraso eta seme-alaben arteko harremana aztertuko dugu. Autonomiaz eta esperientziaz ikastearen garrantziaz hausnartzen duen testua landuko dugu, eta oraingo gazteek autonomiaz ikasteko eta bizitzari aurre egiteko moduez eztabaidatuko dugu.
- Testuaren ulermena eta argudioak emateko baliabideak landuko ditugu; bukatzeko, gaiari buruzko eztabaida egingo dugu.

Pixabay

Irakurri aurretik

TALDEAN

1. Mikel Laboaren kanta ezagutu eta ulertu.

Ezagutzen al duzue Mikel Laboaren "*Gogo eta gorputzaren zilbor-hesteak*" abestia? Entzun ezazue, eta erantzun galderei.

<https://labur.eus/tgdfsbo3>

1. Zeri buruz hitz egiten du?

2. Zer esan nahi du esaldi honek: "Ama! Eten dezagun lehen gorputzarena bezala, orain, gogoaren zilbor-hestea"? Aukeratu erantzun egokia.

a) Jaiotzean, zilbor-hestea mozteak independentzia fisikoa ematen du, baina lotura psikologiko edo emozionalak mantendu daitezke; horiek ez askatzea eskatzen du.

b) Semea/alaba ari zaio amari eskatzen, aurretik gorputzaren lotura eten zen bezala, orain ere emozio edo pentsamenduen lotura mozteko, heldutasuna edo independentzia lortzeko bidean.

c) Norberaren pentsamolde zaharrekin, aurreiritziekin edo mendean hartzen gaituzten sinesmenekin hausteko nahia da.

Gogo eta gorputzaren zilbor-hesteak

Gogo eta gorputzaren zilbor-hesteak:
bi kate.
Bi kate,
biak ebaki beharrezkoak:
bat gorputzaren bizitzeko,
bestea gogoaren askatzeko.
Adizu, ama
badakizu
sortze berean
zuri gorputzez
lotzen ninduen zilbor-hestea
sendagileak nola eten zuen.
Lehenengo eten beharra izan zen:
bizitzaren bizitzeko lehen legea.
Haurtzaroan
titia eman zenidan,
mutil-aroen
eskoletara bidali
bizitzarako armak hartzearen.

Dena eskertzen dizut;
duen balore guztian,
nik ahal dudana neurrian.
Bainan, gaztaroan
amatxo maite!
Ohar zaitez
benetan maite nauzun ama
izan nahi baduzu
eta nik zu maitatzea,
ni naizena
nik izatea nahi dudana izatera
utzi behar nauzula.
Hau baita bide bakarra
biok elkar sanoki maitatzeko,
biok alkar osoki eta betikoz
maitatzeko;
zuk zure nortasunaz, nik nereaz,
zuk zure nortasunaz, nik nereaz.
Ama! Eten dezagun
lehen gorputzarena bezala,
orain, gogoaren zilbor-hestea.

Partekatu talde handian.
Erantzun zuzenak 9. orrialdean daude.

Irakurri bitartean

2. Iritzi-gutunaren tesi nagusiaren bila

BAKARKA

Jarraian iritzi-gutuna irakurriko duzu. Arretaz irakurri ondoren, aukeratu zein den idazlearen tesia, eta alderatu ikaskide batekin.

Zilbor-hestea

Ioritz Gonzalez Lertxundi

2025eko martxoaren 10ean

"Gogo eta gorputzaren zilbor-hesteak: bi kate. Bi kate, biak ebaki beharrezkoak: bat gorputzaren bizitzeko, bestea gogoaren askatzeko". Hala dio Mikel Laboaren kantak; hala izan da belaunaldiz belaunaldi, egun arte.

Gogoan dut nire gurasoak askotan joaten zirela asteburu pasa Errioxara. Artean, nik 13-14 urte nituen. Eta a zer poza hartzen nuena: asteburu osoa neuretzat, nahi nuena egiteko, nahi nuen orduan bueltatzeko, nahi nuena jateko, lagunak etxera ekartzeko... Eskertzekoa adin horrekin eta zentzuz (behintzat hein handi batean...), ni asteburu osoa bakarrik egoteko hezi izana; eskertzekoa, heldutasun hori lortzeko baliabideak eskaini izana. Aitzitik, irakaslea izaki, sarri ikusi ohi ditut ikasle asko autonomiaz egin beharko lituzketen zenbait gauza egin ezinik. Askotan, bakarrik egiteko aukerarik izan ez dutelako. Ez ote da modu autonomoan aritzea bizitzari aurre egiten ikasteko modu egokia? Ez ote da ikasteko modu bat gauzak hala moduz egin eta hurrengoan hobeto egin daitezkeela jabetzea?

Gaur egun, ez nago ziur ikasketa modu horiek murrizten ez ote gabiltzan. Laboak zioen moduan, ezinbestekoak direla iruditzen zait, beste hainbat baliabideren moduan. Nik uste, askotan, gazteak babestu nahian edo guk izan ez genituen zenbait hobari erraztu nahian, izan genituen ikasketak eskaintzeari uzten diogula. Agian, geure beharrak asetzeko asmoz? Edo/eta gure beldurak saihesteko? Esango nuke gazteek senetz erreklamatu ohi dituztela bakarrik ekiteko bide horiek.

Kontua da hainbat gauza norberak eginez ikasten direla; zaildu, eroriz eta altxatuz egiten baita. Honela dio hezkuntzan erreferentzia den Stanford-ko Unibertsitateko George Kembelen ikas-metodo ezagunak: "Eginez ikasten da, eta ez entzunez".

Badirudi, bestalde, beste behar batzuk asetzeko ez dugula hutsik egiten, bereziki baliabide materialak emateko; esango nuke Gabonetan ume edo/eta gazte askori ez zaiela ikatzik etorri etxera, kontrakoa baizik. Kasu gehienetan, sobera.

Amaitzeko, ostera Laboaren jakintzari egingo diot erreferentzia: "Amatxo maite! Ohar zaitez benetan maite nauzun ama izan nahi baduzu... eta nik zu maitatzea... nik izatea nahi dudana izatera utzi behar nauzula. Hau baita bide bakarra biok elkar sanoki maitatzeko... zuk zure nortasunaz, nik nerez... Ama! Eten dezagun lehen gorputzarena bezala orain, gogoaren zilbor-hestea".

A

Gaur egungo gazteei ez zaizkie baliabide materialak eskaintzen, eta horrek baldintzatzen du haien autonomia-gaitasuna.

Pixabay

B

Autonomia eta heldutasuna lortzeko, ezinbestekoa da gazteek esperientzia propioetatik ikastea eta bakarrik jarduteko aukerak izatea; hezkuntzak eta gizarteak, babesteko aitzakiarekin, askotan aukera horiek kentzen dizkiete.

Zein da irakurri duzun iritzi-artikuluaren tesi zuzena?

C

Egungo gazteek ez dute behar autonomiarik: gurasoen eta irakasleen jarraibide zorrotzen arabera jardutea da heldutasuna lortzeko bide egokiena.

Erantzun zuzenak 9. orrialdean daude.

BAKARKA

3. Zein da iritzi-gutunaren egitura?

Irakurri berriro iritzi-gutuna. Oraingoan egiturari erreparatuko diozu. Kokatu paragrafoak dagokien lekuan, eskema honen arabera:

EGITURA	ZER	PARAGRAFOAK
Hasierako tesia		
Argudioaren gorputza	• <i>Esperientzia pertsonala</i> • <i>Autonomoa izatea bizitzari aurre egiteko modua da</i> •	
Ondorioa (edo tesi berria)		

Ariketa zuzentzeko, alderatu zure erantzunak ikaskide batekin; konparatu ondoren, egiaztatu erantzun zuzenak 9. orrialdean.

BAKARKA

Gutunaren idazleak argudioaren gorputzean hainbat baliabide erabiltzen ditu argudioak emateko. Horietako bat hausnarketarako galderak dira. Bilatu iritzi bakoitza emateko erabili duen galdera, eta idatzi.

IRITZIA

1. Modu autonomoan aritzea bizitzari aurre egiten ikasteko modua da.

2. Gauzak ongi ez egitea eta hobeki egin daitezkeela jabetzea ikasteko modua da.

3. Gazteei ez dizkiegu gure ikasketak transmititzen, gure beharrak asetzeko eta gure beldurrak saihesteko.

GALDERA

1. _____

2. _____

3. _____

Erantzun zuzenak 9. orrialdean daude.

GALDERA ERRETORIKOAK

Iritzi-testuetan, askotan galdera erretorikoak egiten dira; hau da, erantzunik espero izan gabe egiten diren galderak. Horien bidez, idazleak irakurleari pentsarazten dio, eta, era berean, bere iritzia ematen du. Galdera erretorikoak egiteko, “ote” partikula erabil daiteke.

BAKARKA

Orain, identifikatu testuan argudioak emateko baliabide gehiago.

1. Argumentuak emateko beste baliabide bat haren esperientzia kontatzea izan da. Zein?
2. Hirugarren baliabidea: ikas-metodo ezagun bati egin dio erreferentzia, zeini?
3. Amaitzeko, gutuna biribiltzeko, zein baliabide erabili du idazleak?

Pixabay

Bukatzen duzunean, partekatu talde handian

Erantzun zuzenak 9. orrialdean daude.

4. Erreparatu testuko hizkuntza-edukiei

BAKARKA

Irakurri testuaren laugarren paragrafoa, eta markatu NOLA? galderari erantzuten dioten formak. Alderatu erantzunak ikaskide batekin.

Kontua da hainbat gauza norberak eginez ikasten direla; zaildu, eroriz eta altxatuz egiten baita. Honela dio hezkuntzan erreferentzia den Stanford-ko Unibertsitateko George Kembelen ikas-metodo ezagunak: “Eginez ikasten da, eta ez entzunez”.

Erantzun zuzenak 10. orrialdean daude.

Irakurri ondoren

5. Erdal gerundioaren ordainak ikasten

BAKARKA

Aukeratu esaldi hauetan forma egokia, eta alderatu ikaskide batekin.

1. Kirola **eginez/egiten** kilo batzuk galdu ditut, azken asteotan.
2. Arauak irakurri ondoren, ariketak **eginez/egiten** ari gara.
3. Asteburu osoa eman genuen etxea **margotzen/margotuz**.
4. Liburuak **irakurtzen/irakurriz** gauza asko ikas daitezke.
5. Eskua **altxatzen/altxatuz** taxia gelditu zuen, eta aireportura eramateko eskatu zuen.
6. Zu zinela **pentsatzen/pentsatuz**, atea ireki nion.
7. Ez da garaiz iritsi, autoa **garbitzen/garbituz** egon delako.
8. Tekla hori **sakatzen/sakatuz**, bolumena igo edo jaitz daiteke.

Erantzun zuzenak 10. orrialdean daude.

ERDAL GERUNDIOAREN ORDAINAK

Euskarak, berez, ez du inguruko hizkuntzen gerundioaren parekorik, eta, horren ordez, beste hainbat baliabide erabiltzen ditu.

Ohikoenak aztertuko ditugu:

ADITZean oinarritua:

- **-T(Z)EN:** Zertan? Telebista ikusTEN ari da
- **-(e)Z:** Nola? Zerez? Lan eginEZ lortu du
Kausa-ondorioa: Hori ikusiZ, alde egin zuen
Modua: Kapela kenduZ agurtu gintuen
Azalpenezkoak: Anak deitu du zutaz galdetuZ/galdetzeko

6. Mintza gaitezen: Iritziak argudiatzen

TALDEAN

Ikaskidearekin batera, aztertu ondoko jarrerak, eta esan zuek nola jokatzeko duzuen, edo nola jokatu zenukete bai gurasoen rolean, bai seme-alabenean. Ondoren, partekatu taldean.

Pixabay

	Bai	Ez
Haurrari motxila eskolaraino eramane.		
Etxeko lanak haurraren ordean egin.		
Ikasgelako onenak ez saritzea eskatu, gainerako haurrak traumatizatu direlakoan.		
Gaztearen azterketan errebisioetara joan.		
Gazteari astebururako otordu guztiak prest utzi.		
Unibertsitatara joateko informazioa gurasoei bilatu eta mamitu.		

TALDEAN

Talde handian, gelakideen artean nagusi den ikuspegia ezagutzeko, ondoko orriko baieztapenak eztabaidatu ditugu: ados gauden, kontra gauden... eta erantzuna argudiatzen saiatuko gara, sekuentzian landutako baliabideak erabilita.

ARGUDIOAK EMATEKO BALIABIDEAK

- **GALDERA ERRETORIKOAK EGIN**

Ez al da egia egungo belaunaldiak dena ematen diegula?

- **ESPERIENTZIAK KONTATU**

Ni nerabea nintzela, etxean denetarik egiten nuen.

- **ADITUEI EDO TEORIA EZAGUNEI ERREFERENTZIA EGIN**

Egungo irakaskuntza-metodoek autonomiari ematen diote garrantzia.

Gaur egungo belaunaldia inoizko babestuena da.

Ez da gehiegi orokortu behar; gainera gaur egun gazte ugari dute beren kabuz moldatzeko gaitasun handia..

Arestian komentatutakoak muturreko jarrerak direla esango nuke; dena den, gurasoek badute seme-alabak babesteko joera.

Gehiegi babesteak ondorioak izan ditzake: autoestimuan, bizitzako erronkei aurre egitean edo/eta frustrazioa jasan behar denean.

Garrantzitsua da hurrek ardurak hartzea txikitatik; lanak eginez autoestimua eta autonomia garatzen dira.

Zikloak omen dira. Hau da, gurasoek beraiek igarotako zailtasunak hurrek pasa ez ditzaten, gehiegi ematen diete, edo asko eman nahi diete, eta konturatu gabe, gazteen autonomia falta eragiten ari dira.

Nerabeen artean, motibazio falta handia dago.

Pixabay

ERANTZUNAK

1. Mikel Laboaren kanta ezagutu eta ulertu.

- Amaren eta seme-alaben artean bi lotura daude, fisikoa eta emozionala, biak askatu beharrekoak
- b

2. Iritzi-gutunaren tesia nagusiaren bila

Tesia: B

3. Zein da iritzi-gutunaren egitura?

Egitura	Zer	Paragrafoa
Hasierako tesia	Laboaren kanta: bi lotura daude, fisikoa eta emozionala, biak askatu beharrekoak.	1
Argudioaren gorputza	• Esperientzia pertsonala • Autonomoa izatea, bizitzari aurre egiteko modua • Gauzak hobeki egiteko aukerak eman • Babestu nahian, bizitza errazten diegu • Beldur garelako errazten diegu • Kembelen ikas-metodoa: "Eginez ikasten da, eta ez entzunez" • Behar materialak asetzeko arazorik ez, gehiegi normalean	2, 3, 4, 5
Ondorioa (edo tesi berria)	Laboaren kanta: nahi dutena izaten utzi behar diegu; lotura apurtu: autonomia.	6

- Galderak:

1. Ez ote da modu autonomoan aritzea bizitzari aurre egiten ikasteko modu egokia?
2. Ez ote da ikasteko modu bat gauzak hala moduz egin eta hurrengoan hobeto egin daitezkeela jabetzea?
3. Agian, geure beharrak asetzeko asmoz? Edo/eta gure beldurrak saihesteko?

- Baliabideak:

1. 13-14 urte zituela, gurasoak Errioxara joaten ziren, eta asteburua bakarrik ematen zuen etxean. Bakarrik egoteko hezi zuten, heldutasuna lortzeko, eta eskertua dago.
2. George Kembelen ikas-metodoari: "Eginez ikasten da, eta ez entzunez".
3. Berririo Laboaren kantaren zati bat ekarri du gogora, hasieran egin bezala.

4. Erreparatu testuko hizkuntza-edukiei

- Kontua da hainbat gauza norberak **eginez** ikasten direla; zaildu, **eroriz** eta **altxatuz** egiten baita. Honela dio hezkuntzan erreferentzia den Stanford-ko Unibertsitateko George Kembelen ikas-metodo ezagunak: “**Eginez** ikasten da, eta ez **entzunez**”.
- Denak dira moduzkoak: nola.

5. Erdal gerundioaren ordainak ikasten

- 1. eginez; 2. egiten; 3. margotzen; 4. irakurriz; 5. altxatuz; 6. pentsatuz; 7. garbitzen; 8. sakatuz.

HIZTEGI LAGUNGARRIA

Irakaslea izaki: Irakaslea izanik

Zenbait hobari: Zenbait abantaila

Senez erreklamatu: Zentzuz erreklamatu